

پروتاگوراس (Πρωταγόρας)

گزیده ای از پاره ها و شواهد*

دنیل گراهام

ترجمه محمد باقر قمی

الف) زندگی

۱. دیوگنس لائرتیوس

پروتاگوراس ... اهل آبدرا. همانگونه که هراکلیدس می گوید ... قوانین [شهر] توری را نوشت ... شاگرد دموکریتوس بود (نام مستعارش خرد (Σοφία) بود ... اول بار او گفت درباره همه چیزها دو استدلال متضاد در برابر یکدیگر وجود دارد (δύο) کرد:

(۱a) انسان معیار همه چیزهاست، [معیار] موجودات [در] اینکه هستند، [معیار] ناموجودات [در] اینکه نیستند.

πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος, τῶν μὲν ὄντων ὡς ἔστι, τῶν δὲ οὐκ ὄντων ὡς οὐκ ἔστιν

ب) فلسفه

۲۱. دیدیمیوس

(۲) او می گوید بودن موجودات در ظاهر بودن شان است (τὸ εἶναι τοῖς οὖσιν ἐν τῷ φαίνεσθαί ἐστιν). او می گوید برای تو که حاضری ظاهر [این] است (φαίνομαι) که من نشسته ام اما برای کسی که غایب است ظاهر نیست که من نشسته ام؛ اینکه من نشسته ام یا نه نا آشکار (ἄδηλον) است. و می گویند همه موجودات در ظاهر بودنشان هستند

(πάντα τὰ ὄντα ἐν τῷ φαίνεσθαί ἐστιν) مثلاً من ماه را می بینم در حالی که دیگری نمی بیند؛ نا
آنکار است که آیا هست یا نیست (ἄδηλον εἰ ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν).

۲۸. استفانوس

اودوکسوس گزارش می دهد پروتاگوراس حتی موضع ضعیف تر را تقویت کرد و به شاگردانش آموخت تا موضعی واحد را
[هم] نقد و [هم] حمایت کنند.

۲۹. اوسیبوس

(۳) درباره خدایان، دانایی ندارم (ἔχω εἰδέναι)، نه این را [می دانم] که وجود دارند (οὐθ' ὡς εἰσὶν) و نه اینکه وجود
ندارند و نه اینکه چه شکلی (ἰδέαν) دارند؛ چون موانع بسیاری برای دانستن (τὰ κωλύοντα εἰδέναί) [وجود دارد] شامل
ابهام (ἀδηλότης) و کوتاهی زندگی انسان.

*

درباره کتاب اصلی و سبک و ترتیب انتشار پاره ها در آن موارد ذیل میبایست مورد توجه قرار گیرند:

۱. کتاب مبنای این ترجمه کتاب زیر میباشد:

The Texts of Early Greek Philosophy: The Complete Fragments and Selected
Testimonies of the Major Presocratics, Daniel W. Graham, ۲۰۱۰, Cambridge
University Press

۲. تنها بخشی از پاره ها مربوط به بخشی از فیلسوفان در اینجا انتخاب و ترجمه شده اند. هرچند این انتخاب صرفاً
براساس علاقه و نظر شخصی اینجانب بوده است، به نظرم مشهورترین فیلسوفان و مشهورترین پاره ها را در بر
میگیرد.

۳. سبک، ترتیب و شماره گذاری پاره ها مبتنی بر سبک، ترتیب و شماره گذاری کتاب اصلی گراهام است.

۴. شماره بندی های بدون پراگماتیک همان شماره بندی های گراهام هستند. نام نوشته شده کنار شماره منبع آن را اعلام
میکند. مثلاً: ۱. دیوگنس لائرتیوس به معنای آن است که این قطعه از دیوگنس لائرتیوس نقل شده است. هرچند
گراهام در کتابش آدرس مطلب را هم آورده است، به دلیل جلوگیری از پیچیدگی بیش از حد آدرسها را در ترجمه
نیآورده ام. دوستان میتوانند برای پیدا کردن آدرس به کتاب گراهام مراجعه نمایند.

۵. شماره های داخل پرانتز شماره پاره ها بر مبنای شماره های مشهور استاندارد دیلز-کرانتس (Diels-Kranz) است که خود گراهم نیز آنها را ذکر کرده است.

۶. هرچند در ترجمه ها متن یونانی را مبنا قرار داده ام اما به دلیل دانش ناقصم از زبان یونانی، هر جا که نتوانستم زبان یونانی را مبنا قرار دهم از ترجمه انگلیسی آن استفاده کردم. از آنجا که این کار به قصد انتشار انجام نشده است، قطعاً دارای اشتباهات و نواقص متعددی است و از اینکه نمیتوانم این کار را پس از رفع اشکالات منتشر کنم از همه خوانندگان پوزش میطلبم.